

Undervisningsforløpet – lesing av Ny vurdering av bilbeltet

En innledende og motiverende del

1. *Å aktiverer kunnskaper om temaet: For og imot improvisasjon.* I dramaforløpet ”Bort med bilbeltet” starter jeg med en for- og imot improvisasjon. Etter en kort innledning om at vi skal jobbe med en tekst som handler om det å bruke bilbeltet, får elevene første improvisasjonsoppgave. De skal to og to, i rolle diskutere bruk av bilbeltet. En skal være for, den andre i mot og de skal finne på så mange argumenter som mulig for sitt syn. Improvisasjonen utvides ved at elevene bytter roller og får nye partnere som de skal prøve å overbevise om at de har rett. Til slutt summerer gruppene opp argumenter de har hørt eller brukt, både for og imot, og finner det de mener er det beste for og det beste mot argumentet.

Hoveddelen - gjenskaping og utforsking av en gitt tekst

Leseforståelse på ulikt nivå – elevene arbeider gruppevis med forskjellige tekstutdrag

2. *Å finne og utforske fakta.* Etter at elevene har lest gjennom epistelen, har læreren og elevene en kort innledende samtale omkring forfatteren og epistelen direkte og skjulte budskap. Deretter arbeider elevene i grupper med den første improvisasjonsoppgaven. Her skal de konkretisere og tydeliggjøre hvert sitt utsagn fra epistelens første avsnitt, dette fordi tekstens budskap og viktigste fakta blir gitt allerede her. Elevene vet ikke hvilke utsagn fra tekstutdraget de andre gruppene har, og derfor blir visningen som en konkurranse om å finne ut hvilke faktautsagn de enkelte gruppene har fått og om de får med alle fakta i improvisasjonen.
3. *Å forstå og tolke.* Også her arbeider elevene gruppevis med hver sin av de tematiske argumentasjonene som forfatteren presenterer. Fordi dette er en ironisk sakprosaetekst, er det både nødvendig og en ekstra utfordring for elevene, å finne fram til situasjoner og personer som kan tenkes å argumentere slik forfatteren gjør. Det vil si at elevene må åpne opp teksten og dikte til noe som kunne vært sannsynlig ut fra tekstens innhold for å lykkes i å framstille argumentene i en improvisasjon. Også her får de gruppene som er publikum en utfordring i å finne ut hva de mener er hovedargumentene mot bilbelte i det spillet som vises. Elevene har hele tiden teksten tilgjengelig og kan sjekke sine tolkninger mot denne i den grad det er nødvendig.
4. *Å reflektere over og vurdere innhold.* Elevene arbeider videre i de samme gruppene og med den samme situasjonen. Men nå skal de først finne argumenter som motsier forfatterens direkte budskap. Deretter skal de fortsette improvisasjonen (kanskje det er neste dag), men denne gang er det en eller flere av rollefigurene som begynner å argumentere i mot. Når elevene etter visningene blir bedt om å finne fram til det de mener

er forfatterens beste argument mot bilbeltet, er det for å fokusere på epistelens egentlige budskap.

5. *Å reflektere over og vurdere form. Lærer-rolle.* For å skape en distanse til teksten som kan åpne for en meta-refleksjon over tekstens innhold og form, avsluttes det dramafaglige opplegget her med et enkelt lærer-i-rolle spill. Læreren besøker elevene i rolle som et medlem av FAU ved en ungdomsskole. Hun vil høre hva elevene i videregående skole mener om denne teksten for ungdomsskoleelever. Hun er selv lærer i en barneskole, men har en gutt som går i 10 klasse. Hun lurte på om de tror teksten vil egne seg i ungdomsskolen, om elevene vil forstå hva den egentlig handler om, om de vil forstå ironien i teksten osv. Jeg finner det meget nyttig å bruke lærer i rolle for å reflektere over mulige tolkninger og vurderinger av en tekst. Fordelen er at læreren her både kan spille ut ulike tolkninger i forhold til en rollefigur eller situasjon, og hun kan antyde mulige måter å forstå tekstens innhold på ovenfor elevene, som de får mulighet til å reagere på i samspillet. Læreren kan da bruke den kunnskapen hun har om teksten, men på en indirekte måte gjennom rollen og uten at det er læreren som forteller eller gir elevene ferdige fasitsvar. Min erfaring er at elevenes interesse og konsentrasjon skjerpes sterkt når læreren arbeider i rolle. Både er det noe nytt og spennende, men det er også en flott måte for læreren for å få elevene til å strekke seg seg på og sørge for at de reelt blir medskapende i egen læreprosess. Fordi læreren er i rolle og dermed kan påvirke innholdet og utviklingen i det interaktive samspillet, kan hun samtidig sørge for at spillet blir både lærerrikt og utfordrende for elevene.

Oppsummering og vurdering av undervisningsforløpet

6. *Å reflektere over og vurdere læringsformen drama.* Dersom oppsummering og vurdering ikke inngår i selve dramaforløpet, bør det avsettes tid til dette etterpå. Læreren egenvurdering av et undervisningsforløp er selvsagt viktig, men ikke nok. Det å få elevenes umiddelbare kommentarer på hva de husker best fra timen, hva de mener var de viktigste erfaringer i læringsprosessen og andre mer åpne kommentarer vil være til stor hjelp i lærerens videre planlegging. Undervisning er en meget kompleks aktivitet og ingen time vil være lik en annen. Derfor er både elevenes og lærerens erfaringer viktige å ta med for å utvikle egen evne til å innfri skolens målsetting; - i dette tilfelle det å utvikle elevenes leseforståelse, lesekompetanse og leseglede med tanke på en livslang læring og leseglede.